

Bestyrelsens beretning for 2024

2024 har været endnu et år med masser af aktiviteter og oplevelser i DOF Østjylland, hvor vi her præsenterer nogle nedslag.

Ørneklubben v/John Nielsen Schmidt

Ørneklubben i DOF Østjylland har i 2024 83 medlemmer (mod 71 i 2023) og 6 fugleambassadører, heraf 3 seniorer (Aage, Ole og John) og 3 nye. Herudover har vi et par faste forældre, som vi kan trække på som hjælpere efter behov.

Vi gennemførte 12 arrangementer (ingen aflysninger). 2025 satser vi på 14 ture. Vores arrangementer foregår typisk ude på fuglelokaliteter i det østjyske, men vi arbejder på at få en base med nogle lokaler på Naturcenter Sølyst ved Brabrand Sø. Vi har i dette år været så heldige at få tilskud fra Friluftsrådet til indkøb af kamera, kikkerter, teleskop, trækvogne og meget mere, så det kunne være fint med lidt plads til opbevaring af det.

I Århus tilbyder vi også undervisning om fugle på skolerne. Det er indtil videre primært mig, der varetager det, men på sigt håber vi på at brede det ud til unge biologistuderende. DOF står som arbejdsgiver, sender fakturaer og udbetaler løn, men kommunen refunderer udgiften, så de kommunale skoler får undervisningen gratis. Undervisningen er tilrettelagt for indskoling/mellemtrin og er et praktisk forløb, hvor vi ornitter står klar til at modtage ungerne i naturen, typisk et fugletårn. Ca 80 % af skolerne har gjort brug af det.

Disse tiltag på skolerne har genereret mange deltagere til Ørneklubben, da jeg jo altid henviser til det næste arrangement. Dog har jeg haft lidt problemer med at henvise til noget, når børnene er over 12 år. På de fleste af vores almindelige åbne ture, dukker der primært pensionister op, og DOF Ung er ikke aktive i vores område. Hvordan vi skaber fugleaktiviteter for teenagere bliver et fokus i 2025.

Bysvalerne v/Stine Duelund Kaas Christensen

I foråret 2024 så en ny gruppe i DOF Østjylland dagens lys, nemlig Bysvalerne, et fuglekigger-fællesskab for folk omkring 20-40 år. Konceptet bygger på en blanding af planlagte og mere spontane ture, enten i/omkring Aarhus (så de af mange kan nås med cykel eller offentlig transport), eller folk tilbyder at lægge bil til så fuglelokaliteter længere væk også kan besøges.

Det har indtil videre budt på lokale ture til Forstbotanisk Have og Egå Engsø, samt et smut til Djursland hvor en flok på 13 personer samledes for at kigge på efterårstræk ved Øer. Derudover har adskillige Bysvaler af flere omgange samlet sig i biler og taget på ture til f.eks. Nordjylland efter prærietrane og til Borris Hede, der udover fugle også bød på ulv.

Med over 50 medlemmer i Bysvalernes Facebookgruppe har det vist sig, at der bestemt var mange fuglekiggere i denne aldersgruppe, og med den livlige aktivitet fra medlemmerne der spørger om andre vil med, når de selv tager ud og ser på fugle, så tyder det på, at Bysvalerne danner grobund for endnu flere ture og fælles fugleoplevelser for de 20- til 40-årige i Østjylland.

Gråkragerne v/Ole F. Jensen

Gråkragerne har i 2024 afholdt 11 ture, en hver måned bortset fra juli:

Torsdag 18. januar: Horsens Fjord ved Vorsø, Alrø og Lerdrup Bugt – 13 deltagere.

Onsdag 14. februar: Klostermølle og Mossø – 26 deltagere.

Tirsdag 19. marts: Kongens Kær – 17 deltagere.

Mandag 15. april: Djurslands Nordkyst – 19 deltagere.

Torsdag 16. maj: Vilsted Sø – 14 deltagere.

Onsdag 12. juni: Bøllingsø og Kompedal Plantage – 17 deltagere.

Tirsdag 20. august: Endelave – 23 deltagere.

Mandag 16. september: Kalø og Følle Bund – 26 deltagere.

Tirsdag 15. oktober: Kølsten/Skals Å Engsø – 9 deltagere.

Onsdag 13. november: Brabrand Sø – 25 deltagere.

Torsdag 12. december: Hornbæk og Vorup Enge – 28 deltagere.

Turen i februar blev tur nr. 100 siden starten på Gråkragerens ture tilbage i 2014, og med turen i oktober rundede gruppen sit 10 års jubilæum.

Der har været i alt 207 deltagere med på turene, eller i gennemsnit 18,8 deltager pr. tur hvilket er lidt færre end i 2023 og en stor del af deltagerne er naturligvis gengangere.

Der er i skrivende stund 230 tilmeldt til mailinglisten, hvilket er det samme som i 2023.

For alle ture er der udarbejdet en rapport med beskrivelse af turens forløb, og som regel ledsaget af nogle få fotos. Alle rapporter kan findes på dofoj.dk/graakragerne.

Turene forsøges afholdt i en turnus med forskellige ugedage for hver tur, torsdag-onsdag-tirsdag-mandag-torsdag osv. og forsøges fordelt på forskellige lokaliteter, så genbesøg af en lokalitet ikke sker i samme måned som tidligere besøg på sammen lokalitet, juleturen i december dog undtaget da vi her de senere år har benyttet os af lokalerne i Randers Naturcenter, som velvilligt stilles til vores rådighed, så vi kan komme indendørs til morgenmad og frokost.

Projekt Ørn i Østjylland v/Steen Christensen

Projekt Ørn (www.dof.dk/naturbeskyttelse/arter/orne) er et DOF-projekt, som varetager overvågning og beskyttelse af den danske bestand af ørne.

I 2024 havde projektet kendskab til 10 besatte havørnereder i Østjylland, hvilket er én mindre end i 2023. Hver rede blev overvåget af en redekoordinator fra vinter til sommer. Der blev klækket unger i seks af rederne, hvoraf der kun fløj unger af fem reder. Det samlede antal udflyjende unger var otte, hvoraf de tre fløj af en rede på Samsø. Ynglesuccessen i Østjylland var således markant lavere i 2024 end i 2023, hvor der var i alt 13 udflyjende unger fra i alt otte reder.

Årsrapporter fra Projekt Ørn findes på hjemmesiden www.dof.dk/naturbeskyttelse/arter/orne/arsrapporter-orne.

Nedslag i kommunerepræsentanternes arbejde

Favrskov Kommune v/Ole F. Jensen:

Grønt råd i Favrskov kommune er sammensat af repræsentanter fra DN, DOF, Skoverhvervet, mindre landbrugserhverv, større landbrugserhverv, Favrskov Erhvervsråd, vandrådet, turisme erhvervet, Friluftsrådet, Spejderne, Jagtforeningerne, Lystfiskeriet, Dansk Cyklistforbund, Landsbyrådet, Naturstyrelsen, samt Favrskov Kommune. Der har i det Grønne Råd i Favrskov kommune kun været afholdt 2 møder i 2024, i maj og september.

Der har på møderne blandt andet været behandlet følgende emner: Status på CO₂-udledning i Favrskov og 10 nye indsatser i Kommuneplan 2050, diskussion og forslag fra deltagerne vedrørende Den Grønne Trepert og naturplan i Favrskov Kommune, samt orientering om Nordic Waste.

Som medlem af Grønt Råd modtages besked om dispensationer fra Naturbeskyttelsesloven og lignende. Der er i årets løb modtaget 96 henvendelser vedrørende sager behandlet af kommunens natur- og miljøafdeling, fordelt således:

Husdyrbrug 24 sager

Skov 21 sager

Søer og vådområder 14 sager

Vandløb 14 sager

Fortidsminder 6 sager

Byområder 3 sager

Overdrev/Hede 0 sager

Andet 14 sager

Ingen af sagerne har dog medført indsigelse fra DOF Østjyllands side.

Skanderborg Kommune v/Peter Lange:

Jeg har repræsenteret DOF i kommunens grønne råd i 2024. Der har været afholdt to møder, hvor jeg deltog i det ene. På dagsordenen har bl.a. være Den Grønne Trepert, Gudenåstien og kommunens arbejde for at forbedre vandmiljøet (i vandløbene).

Jeg har i årets løb besvaret enkelte henvendelser fra borgere, bl.a. vedr. planer om at opstille vindmøller og andre energianlæg rundt omkring i kommunen. Mest konkret er et ønske om at opstille en-tre vindmøller på bakken mellem Alken og Boes, lige nord for Mossø. Et skrækeligt sted at placere store vindmøller, efter min mening!

Erik Stokholm og Bent Birk Kristensen har igen i 2024 været ude at tælle ynglefugle i den vestlige del af Mossø, hvor Silkeborg Fiskeriforening endnu engang beredvilligt stillede en båd til rådighed, men jeg har ikke resultaterne til rådighed. Generelt er det min oplevelse at ynglende lappedykkere, og i særdeleshed sorthalset lappedykker, pt. er fortid i Søhøjlandet. Til gengæld har jeg nu sølvhejre på listen, hver eneste gang jeg er ude i området. Vi venter dog stadig på det første ynglefund.

I løbet af 2024 har vi fået en ny sø i kommunen, idet Naturstyrelsen i samarbejde med private lodsejere har afsluttet et klima-lavbundsprojekt, der har genskabt Gammelgård Sø syd for Galten. Det er et vådområde på lidt over 40 ha., hvoraf omkring 30 ha. er sø. Fuglene har taget godt imod den nye sø, som desværre er svært tilgængelig for offentligheden. Der er i skrivende stund registreret 112 fuglearter på lokaliteten ifølge DOFbasen, bl.a. havørn, fiskeørn og lærkefalk, og et tranepar gjorde formentlig yngleforsøg i området i 2024.

Syddjurs Kommune v/Joy Klein:

Den største nyhed på naturfronten i 2024 var vel, at arbejdet med Naturnationalpark Mols Bjerge blev sat i gang efter en længere pause pga. folketingsvalget i 2022. Bestyrelsen har 26 medlemmer og DOF er repræsenteret af undertegnede. Det første møde fandt sted i august. Betegnelsen "bestyrelsen" er noget misvisende, da vi ikke kan beslutte noget – kun rådgive Naturstyrelsen Kronjylland, der i sidste instans har det faglige og økonomiske ansvar for etablering og drift af naturnationalparken. Bestyrelsen kan f.eks. komme med forslag om placering af friluftsfaciliteter, låger, ruteforløb, placering af hegnslinje og afgrænsning af naturnationalparken, og forslagene vil indgå i Naturstyrelsens overvejelser.

Der er planlagt månedlige møder samt ekskursioner i første halvdel af 2025 for at komme videre hurtigst muligt. Lige nu er det forventningen, at Naturnationalpark Mols Bjerger vil kunne blive indviet i 2028/29. Det er muligt at følge processen på hjemmesiden:

<https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker/naturnationalpark-mols-bjerger>.

DOF har oprettet en mailgruppe for alle foreningens repræsentanter i de 15 udpegede naturnationalparker. Hermed er det muligt at få input fra DOF's naturpolitiske udvalg og at udveksle erfaringer. Det er endnu for tidligt at sige noget om udfaldet af diskussionerne. For DOF's vedkommende er det klart, at det er vigtigt at forhindre forstyrrelser, hvis fuglelivet og naturen i det hele taget skal få bedre vilkår.

Sideløbende med arbejdet i Naturnationalparken er der også opgaverne i Nationalpark Mols Bjerger, hvor undertegnede sidder i bestyrelsen. Den nye nationalparkplan trådte i kraft d. 1. januar 2024 og danner nu grundlag for fremtidige diskussioner og aktiviteter. Det så sort ud for nationalparken i længere tid, da der i Finanslovsforslag 2025 var en besparelse på hver nationalpark på 2 mio kr., svarende til en reduktion på omkring 22% i nationalparkens totale budget. Heldigvis blev forslaget droppet før Finansloven blev godkendt. Referater fra bestyrelsesmøderne kan læses på <https://nationalparkmolsbjerger.dk/om-os/organisation/referater>.

Naturstyrelsen Kronjyllands Brugerråd holdt to møder i 2024. Desuden var der et møde i juni mellem Naturstyrelsen Kronjylland og repræsentanter for DOF Østjylland og DOF Nordvestjylland, hvor der blev diskuteret naturnationalparker og urørt skov.

Det Grønne Råd i Syddjurs Kommune holdt to møder, samt en ekskursion til Kolindsund, hvor vi blev vist rundt af medlemmer af Kolindsunds Venner. Kommunen måtte sætte et nyt skilt op ved sandbanken ved færgehavnen, da det gamle var blevet udsat for hærværk. Der var desværre ikke tegn på ynglende terner eller præstekrave på området i 2024. Men kommunen vil gå videre i 2025 med at undersøge bedre muligheder for at beskytte eventuelle ynglefugle. Området ved færgehavn og Gåsehage er i det hele taget blevet meget mere spændende med årene, efterhånden som stranden vokser og lagunen bagved tiltrækker mange fugle. Midt i august blev der f.eks. set 17 arter af vadefugle.

DOF har været i løbende kontakt med kommunen vedr. diverse firmaers ønsker om at sætte solcelleanlæg op. Vi har fået flere henvendelser fra folk, der er bekymrede over konsekvenserne for naturen. Selvfølgelig følger vi udviklingen nøje og vil komme med høringsvar hvis nødvendigt.

Det er for tidligt at sige noget om eventuelle konsekvenser af Den Grønne Trepert, men det er positivt at Syddjurs Kommune med et stort politisk flertal har vedtaget et forslag, der

sigter mod at genoprette Kolindsund for at imødekomme miljøkrav og forbedre havmiljøet. Byrådsflertallet vil have undersøgt mulighederne for at involvere lodsejerne og Norddjurs Kommune i et samarbejde og vil opfordre de statslige myndigheder til at igangsætte et projektarbejde.

I medierne har der på det sidste været mange udtalelser om, at der ikke ses så mange småfugle som tidligere. DOF's hovedorganisation kan ikke give en entydig forklaring. Men det var påfaldende ved optællingen af ynglefugle i redekasserne på Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø at antallet af ynglende småfugle kun var på 28 par, mod normalt omkring 50. Dog var der stadig 8 par brogede fluesnappere. Det var vist nok også første gang i en menneskealder at der ikke ynglende landsvaler i udstillingshuset ved Ørnbjerg Mølle.

Af usædvanlige fugle i kommunen kan nævnes amerikansk sortand ved Ebeltoft Færgenhavn og Dragsmur januar-marts, trækkende sort glente og steppehøg i maj og trækkende sort glente samt en lille skrigørn i september. Op til fire almindelige kjover holdt til ved Ebeltoft Færgenhavn i et par uger i begyndelsen af august. En hvidbrynet løvsanger kunne ses ved Øer i oktober, og bjergpipere dukkede op forskellige steder i oktober-november. Ved Sletterhage kom en sodfarvet skråpe forbi i begyndelsen af november.

Antallet af ynglende skarver i kommunen var på totalt 745 par, fordelt på tre kolonier. Den enlige havørn ved Rugaard fik en ny mage om vinteren og parret lagde æg, men reden blev forladt midt i april. Måske var den nyankomne havørn for uerfaren til at være familiefar. Vi må håbe at det går bedre i 2025.

Medlemstal v/Niels Kristian Bech Jensen

Lokalafdelingens medlemstal ved udgangen af 2024 var 1830, der fordeler sig på denne måde:

	2023	2024
Ørneklubben	71	83
Juniormedlemmer (DOF Ung)	54	66
Almindelige medlemmer	1437	1511
Husstandsmedlemmer	156	170
I alt	1718	1830

Det er naturligvis glædeligt, at vi har fremgang over hele linjen, men især at der stadig er fremgang for Ørneklubben og DOF Ung. Et fokus i 2025 bliver, at inddrage unge medlemmer i at skabe lokale aktiviteter for deres egen aldersgruppe, så interessen for fuglene bevares, når medlemmerne overgår fra Ørneklubben til DOF Ung i 13-årsalderen.

Fra egne rækker v/Niels Kristian Bech Jensen

I 2024 skulle vores udvalgsstruktur stå sin prøve, så vi har skåret med ned antallet af bestyrelsesmøder for at give plads til udvalgene. Der er i årets løb afholdt 7 bestyrelsesmøder, heraf et heldagsmøde i BogPeters Hytte ved Stubbe Sø, et møde i lokalerne i Naturcenter Sølyst ved Brabrand Sø og de øvrige på Naturhistorisk Museum.

De tre udvalg: Naturpolitisk udvalg, Feltudvalget og Formidlings-, Arrangements- og Nyhedsudvalget (FAN-udvalget) har startet arbejdet med større eller mindre opstartsvanskeligheder. Naturpolitisk udvalg har inviteret til et møde med kommunerepræsentanterne i lokalafdelingens kommuner for at sætte fokus på det naturpolitiske arbejde og feltudvalget planlagde i 2024 den første vandstæretælling i DOF Østjylland efter inspiration fra DOF Sydøstjylland. Alle tre udvalg fortsætter med arbejdet i 2025, men kan godt bruge flere kræfter – også gerne medlemmer udenfor bestyrelsen.

Det mest aktive udvalg har været FAN-udvalget, der har beskrevet årets aktiviteter her: Formidlings- Arrangement- og Nyhedsudvalget (FAN-udvalget) har i 2024 afholdt 6 møder hvor vi har planlagt årets forskellige arrangementer i form af foredrag og ture. Der er afholdt 8 medlemsaftener hvoraf et i januar var i samarbejde med Jydsk Naturhistorisk Forening, og et i oktober var en temadag i samarbejde med en række andre grønne foreninger i Østjylland. Medlemsaftenerne afholdtes alle i vinterhalvåret fra og med september til og med marts.

Vi har udsendt 2 nyhedsbreve i henholdsvis april og september.

Udvalget har også arrangeret en række ture:

19/3 – Bustur til Lille Vildmose med lokal guide til rundvisning i Høstemark Skov, som ellers er lukket område. Alle pladser til turen var udsolgt.

6/4 – Tur til Borre Knob i privatbiler.

5/5 – Tur til Sprogø i samarbejde med Jydsk Naturhistorisk Forening, Botanisk Forening og DN. Ture foregik i privatbiler til Knudshoved, hvorefter den fortsatte med lokal guide til Sprogø.

22/9 – Bustur til Kerteminde for besøgt på Johannes Larsen museet og efterfølgende fugletur på Gyldensteen Strand.

Desuden har der været arrangeret et trækfuglekursus i september-oktober med undervisning 4 aftener på Naturhistorisk Museum og 4 ture i felten. Alle undervisningstimer blev forestået af Lars P. Johansson.

Udvalget har også været medvirkende ved Ørnens Dag i februar og Tårnenes Dag samt et arrangement på Fuglenes Dag i maj ved Egå Engso.

Henvendelser og udpegninger v/Niels Kristian Bech Jensen:

Vi har modtaget en del henvendelser på mail@dofoj.dk vedr. opstilling af solcelleanlæg og vindmøller. Disse henvises altid til kommunerepræsentanterne i de pågældende kommuner, da det er i kommunerne, beslutningerne om godkendelse af sådanne anlæg tages.

DOF har ikke plads i de 23 lokale treparter, der skal udpege landbrugsjord til natur- og skovområder under aftalen om Den Grønne Trepert. Den eneste grønne organisation i de lokale treparter er Danmarks Naturfredningsforening (DN). Der er derfor oprettet 23 lokale trepartsnetværk, der skal støtte DN i dette arbejde, og i december 2024 blev vi bedt om at udpege medlemmer til de 5 østjyske netværk. Vores repræsentanter i dette arbejde, der løber i 2025 er:

Mariager Fjord: John Nielsen Schmidt

Randers Fjord: Torben Hvid

Djursland: Steen Christensen

Århus Fjord: Henning Ettrup

Horsens Fjord: Ole F. Jensen

Afrunding v/Niels Kristian Bech Jensen:

Samlet set har 2024 været et år med gode velbesøgte arrangementer og masser af fugleoplevelser, men samtidigt også et år, hvor især vores almindelige småfugle har været under pres. På plussiden er der så småt kommet gang i etableringen af naturnationalparkerne. Det bliver spændende at følge både dette arbejde og arbejdet med udtagning af landbrugarealer til skov og natur under arbejdet med Den Grønne Trepert i 2025.

Afslutningsvist vil jeg takke alle jer aktive medlemmer og især bestyrelsen for jeres store arbejde for foreningen og for fuglene. Uden jer ville fuglelivet have det meget værre.